మీకు చెప్పిన సంగతులన్నీ ఫలానా వారు చెప్పినట్లుగా ఎవరికీ తెలియ నివ్వను. కేవలం ఒక శ్రీమతి — ఉద్యోగిని అభిప్రాయాలు, అనుభవాలుగామాత్రమే వాడుకుంటాను. అందుచేత మీరు మొహమాటపడకుండా మీ మనసులోది ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పండి" అంది సుజాత.

నేను గొంతు సవరించుకున్నాను 'సరే' అన్నట్లు. ఇంతలో లోపలినుంచి "ఏమే!" అని ఆయన పిలుపు వినిపించింది. "ఇప్పుడే వస్తాను, ఉండండి" అన్నాను సుజాతతో.

నేను లోపలికి వెళ్ళగానే — "ఎవ రితో మాట్లాడుతున్నావు ఇంతసేపూ" అన్నారు మంచం మీద పడుకుని. చెప్పాను సంగతంతా.

"ఎవరో, ఏమిటో? ఎందు కొచ్చిన గొడవ? ఏదో సాకు చెప్పి పంపించెయ్యక పోయావా" అన్నారు విసుక్కుంటూ.

"ఆ అమ్మాయి చాలా మర్యాదస్థురాలి లాగే ఉందండీ. పైగా, రాఘవరావుగారి భార్య పంపించింది. కాదని ఎలా అనను? పోనీ, మీరొచ్చి కలుసుకోకూడదూ? మీకే తెలుస్తుంది" అన్నాను.

"ఛ ఛ! ఎవరో, ఏమిటో! మన సంసారం గుట్టు అంతా లాగి ... రేపెప్పుడన్నా ఏదన్నా జరిగిందంటే ..."

"అబ్బబ్బ! ఏమిటండీ మీ అనుమానాలూ మీరూను! వచ్చి చూడరాదూ ఆ పిల్లని? పైగా, వాళ్ళ ప్రిన్సిపాలు రాసిన ఉత్తరం చూపించింది కూడాను. నేనూ చదువుకున్నదాన్ని, ఉద్యోగం చేస్తున్నదాన్ని. నా మాత్రం విచక్షణ జ్ఞానం లేదంటా రేమిటి?"

"సరే, వెళ్ళు, తొందరగా పంపించెయ్యి చూడు. నాకు నిద్ర రావటం లేదు" అన్నారు మంచం మీద ముడుచుకుని పడుకుంటూ. నేను నవ్వుకుంటూ పడకగది తలుపు దగ్గరగా వేసి, ఫ్రిజ్‌లో ఉన్న 'ఫాంటాలు' రెండు పట్టుకెళ్ళి సుజాతకు ఒకటి ఇచ్చి, నే నొకటి తీసుకున్నాను.

అప్పటికే మళ్ళా కాగితాలూ, పెన్నూ సిద్ధంగా పెట్టుకుంది. 'ఫాంటా' సిప్ చేస్తూ, "ఎన్నాళ్ళయిందిమీ పెళ్ళయి?" అంది.

"నాలుగు పంచవర్ష ప్రణాళికలు పూర్తిచేశాం" అన్నాను.

"ఇరవై సంవత్సరాలే!" అంటూ ఆశ్చర్యపోయింది. ఒళ్ళో పెట్టుకున్న కాగితంమీద ఏదో వ్రాసుకుంటూ, "పెళ్ళినాటికి ఎన్నేళ్ళు మీకు?" అని అడిగింది.

"మీరు చాలా గడుసువారు!" అన్నాను నవ్వుతూ. "నా వయస్సెంతని మాటిగా అడక్కుండానే ఎంతో తెలుసు కోవాలని!"

శ్రీమతి–ఉద్యోగిని

— అబ్బూరి ఛాయాదేవి

"అబ్బే! అది కాదండీ" అని ముసిముసిగా నవ్వింది సుజాత.

"పెళ్ళినాటికి నాకు ఇరవై."

"ఇప్పటికి మీ వారి వయస్సెంత?"

"ముప్పయి."

"మీది తల్లిదండ్రులు చూసిన సంబంధమా లేక ప్రేమ వివాహమా?"

"రెండూ కాదు. మధ్యరకం."

"అదెలా జరిగిందండీ?" ఆసక్తిగా అడిగింది సుజాత.

"ఆయనన్నీ, నన్నూ ఎరుగున్న స్నేహితులిద్దరూ మా వివాహాన్ని ప్రతిపాదించారు. మేమిద్దరం ఒప్పుకున్నాం. మా తల్లిదండ్రులకి కూడా అభ్యంతరం లేకపోయింది. సంప్రదాయసిద్ధంగా వివాహం జరిగింది."

"మీకు పిల్లలు ఎంతమంది?"

"లేరండీ."

"అహా!" అంది వ్రాసుకుంటున్నది తల ఎత్తి చూసి.

"మీ ఇంట్లో ఎవరెవరుంటారు?"

"ప్రస్తుతం మేమిద్దరమే."

"ఎన్నాళ్ళయింది మీరు ఉద్యోగంలో చేరి?"

"పదిహేనేళ్ళయింది."

"వివాహానికి ముందు ఉద్యోగం చేశారా?"

"లేదు."

"మధ్యలో ఎప్పుడైనా ఉద్యోగం మానేశారా?"

"లేదు."

"మీవారికి మీరు ఉద్యోగం చేయటం ఇష్టమేనా?"

"... ..."

"ఏం, సందేహిస్తున్నారు? మీరు ఉద్యోగం చెయ్యటం మీ వారి కిష్టం లేదా?"

"అసలు నన్ను ఉద్యోగంలో చేరమని ప్రోత్సహించింది ఆయనే. కాని ..."

"అంటే, ఇదివరకు ఆయనకు ఇష్టంగానే ఉండేది. ఇప్పు డంతగా ఇష్టపడటం లేదన్న మాట. అంతేనా?"

"అప్పుడప్పుడు అలానే అనిపిస్తుంది నాకు."

"మొదట్లో ఉద్యోగంలో ఎందుకు చేరారు? ఇప్పు డెందుకు చేస్తున్నారు?"

"మొదట్లో ఇంట్లో తోచక చేరాను. ఇప్పుడు అలవాటయిపోయి చేస్తున్నాను."

సుజాత చిరునవ్వు నవ్వింది నా జవాబు కాగితంమీద వ్రాసుకుంటూ.

"తోచకపోవటం ఒక్కటే కారణమా, లేకముఖ్య కారణమా?"

"ముఖ్య కారణం అని చెప్పవచ్చు."

"అంటే, ఇతర కారణాలు కూడా ఉండే ఉంటాయన్న మాట" అంది సుజాత లాయరులాగా.

నేను తల పంకించాను ఏమీ చెప్పకుండా.

"మీ వారి సంపాదన చాలక మీరు ఉద్యోగంలో చేరారా?"

"చాలటమనేదానికి అంతెక్కడుందండీ? డబ్బు ఇబ్బందివల్లమాత్రం కాదు."

"అయితే, మీ వారి సంపాదనకి తోడు మరికొంత సంపాదించి కొన్ని అదనపు అవసరాలనీ, సరదాలనీ తీర్చుకోవటానికి ఉద్యోగంలో చేరారా?"

"ఉద్యోగంలో చేరినప్పుడు అలా అనుకోలేదు. కానీ, నా సంపాదన చాలాసార్లు అదనపు ఖర్చులకి ఉపయోగపడక పోలేదు."

"ఇంట్లో ఇబ్బందులనుంచీ, అత్త వారి ఆగడాలనుంచీ తప్పించుకోవటానికి కూడా ఉద్యోగంలో చేరారా?"

"అబ్బెబ్బే! అదృష్టవశాత్తు అటు వంటి బాధలేం లేవు."

"ఇతరులతో స్నేహం చేసుకోవటానికీ, సరదాగా కలిసి మెలిసి నలుగురిలో తిరగటానికీ ఉద్యోగంలో చేరారా?"

"అదీ ఒక కారణమే. కాలేజీ చదువు పూర్తవుతూనే వివాహం అయింది. అయిదు సంవత్సరాలు ఇంట్లో కూర్చునే సరికి విసుగు పుట్టింది. తిరిగే కాలూ, తిట్టే నోరూ ఊరుకోదన్నట్లు, గుళ్ళో విగ్రహంలా ఇంటిపట్టున ఉండ బుద్ధి కాలేదు."

"మీరు చదువుకున్న చదువు వినియోగించాలనే ఉద్దేశంతో చేరలేదా?"

"అదీ ఒక కారణమే నేను చేరటానికి."

"ఉద్యోగస్థురాలుగా పైకి రావాలనే ఉద్దేశంతోనూ, కొంత పరపతిని సంపాదించుకోవాలనే ఉద్దేశంతోనూ ఉద్యోగంలో చేరలేదా?"

"ఏదో కాలక్షేపంకోసం ఉద్యోగంలో చేరాను కాని, ఊళ్ళేలాలనే ఉబలాటంతో కాదు. కానీ, కష్టపడి శ్రద్ధగా పని చెయ్యటం వల్ల క్రమక్రమంగా పైకి రావటం తటస్థించింది. ఉద్యోగంలో హోదాతోబాటే పరపతి కూడా పెరిగింది."

"మీ ఉద్యోగంలో ఎంతగా సంతృప్తి కలుగుతోంది మీకు?"

"సాధారణంగా చాలా తృప్తికరంగానే ఉంటుంది. కానీ, ఒక్కొక్కప్పుడు ఇంకా ఏదో సాధించాలనే తపన, పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేనందువల్ల అసంతృప్తి కలుగుతాయి."

"పరిస్థితులు అంటే ఇంట్లో పరిస్థితులా, ఆఫీసు పరిస్థితులా?"

"రెండూను. ఆఫీసులో పని ఒత్తిడి ఉన్నప్పుడే ఇంట్లో చుట్టాలూ, స్నేహితులూ దిగుతారు. మగవారిలా ఆడవాళ్ళు ఆఫీసు పని ఇంట్లో చూసుకోవా లంటే ఎలా కుదురుతుంది? ఇంట్లో తీరిక ఉన్నా కూడా ఆఫీసు విషయాల మీద శ్రద్ధ చూపించటం ఇంట్లో ఎవరూ సహించరు. అవసరం ఉండి ఆఫీసులో ఎక్కువ సమయం ఉండవలసి వచ్చినా, ఇంట్లోవాళ్ళు సహృదయంతో సహకరించటానికి ముందుకి రారు. ఉద్యోగంలో పైకి రావటానికి మగవాళ్ళు ప్రయత్నించినట్లు ఆడవాళ్ళు చెయ్యాలంటే కుదరదు. అందుకే అప్పుడప్పుడు అసంతృప్తి కలుగుతూ ఉంటుంది."

"మీ వారి ఉద్యోగం మీకు ఎంతగా సంతృప్తి కలిగిస్తోంది?"

"ఎటువంటి అసంతృప్తి లేదు నా మటుకు."

"మీ అత్తగారూ, మామగారూ ఉన్నారా?"

"ఉన్నారు."

"మీ మామగారంటే మీ కిష్టమేనా?"

"అదేం ప్రశ్న! ఎందు కలా అడుగుతున్నారు?"

సుజాత మృదువుగా నవ్వింది. "రకరకాల కుటుంబ పరిస్థితులు అర్థం చేసుకుంటే గాని, ఉద్యోగం చేస్తున్న స్త్రీమీద పరిస్థితుల ప్రభావం ఎలా పడుతుందో, ఎటువంటి ప్రభావం పడుతుందో తెలుసుకోవటం కష్టం. మీ అంతరంగిక వ్యవహారాల్లో జోక్యం కలిగించుకుంటున్నానని అపార్థం చేసుకోకండి. ఇంతకీ, మీ మామగారంటే మీ కిష్టమేనా?"

"ఇష్టమయితేమాత్రం ఆ మాట పైకి అంటే బాగుంటుందా?"

సుజాత నవ్వుతూ, "ఇష్టం అని రాసుకుంటున్నాను" అంది.

"మీ అత్తగారంటే మీ కిష్టమేనా?"

"చాలా ఇష్టం. మా అమ్మకంటె ఎక్కువ ఇష్టపడతాను."

"మీరు చాలా అదృష్టవంతులు" అంది సుజాత.

ఒప్పుకున్నాను.

"మీకు ఆడబిడ్డలూ, మరుదులూ, బావగార్లూ ఉన్నారా? ఆడబిడ్డలెవరైనా చదువుకొని ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారా?"

"ఇద్దరు ఆడబిడ్డలు పెళ్ళయినాక ఉద్యోగాలు మొదలెట్టారు. ఒక ఆడపడుచు పెళ్ళికి ముందు మూడు సంవత్సరాలు ఉద్యోగం చేసి తరవాత కుదరక మానేసింది. మా పెద్ద మరిది భార్య కూడా ఉద్యోగం చేస్తోంది. రెండవ మరిదికి ఇంకా పెళ్ళికాలేదు." సుజాత హఠాత్తుగా తల వంచుకుంది. నా మనసులో మెరుపులా ఒక ఆలోచన తట్టింది. మళ్ళీ సుజాత అందుకుంది.

"మీకు పిల్లలు లేనందువల్ల మీ జీవితం సుఖప్రదం అయిందా, లేక ..."

"మా పెళ్ళినాటికి మా ఆడపడుచులూ, మరుదులూ చిన్నవాళ్ళు. అందుచేత మాకు ఇంట్లో పిల్లలేరన్న భావం ఎప్పుడూ కలగలేదు. ఆనందం, సుఖం అనేది మానసికం. ఏమీ లేకపోయినా జీవితాన్ని ఆనందంగా గడుపుతారు కొందరు. అన్ని సుఖాలూ ఉండి కొంతమంది అసంతృప్తితో బాధపడతారు. అందుచేత పిల్లలు ఉన్నారా, లేరా అన్నది ముఖ్య ప్రశ్న కాదు."

"ఇంతకీ నే నేమని రాసుకోను? సుఖప్రదం అయిందనా, లేదనా?" తికమక పడుతూ అడిగింది సుజాత.

"నన్ను చూస్తే ఎలా అనిపిస్తోంది మీకు?"

"మీరు సుఖంగానే ఉన్నట్లున్నారు."

"నిజంగానా! అలాగే రాసుకోండి" అన్నాను నవ్వుతూ.

"తీరిక సమయాల్లో మీ రిద్దరూ ఇంట్లో ఉండాలని కోరుకుంటారా, లేక బయటికి వెళ్ళాలని కోరుకుంటారా; లేక రెండూనా? లేకపోతే, మీ వారు ఒక విధంగానూ, మీ రొక విధంగానూ అనుకుంటారా?"

"ఇది చాలా చిక్కుప్రశ్న, అమ్మాయ్!" అన్నాను. సుజాత నవ్వింది. పూర్తిగా

వినిపించిన కలువపువ్వు నా మనస్సులో మెదిలింది.

"ఇప్పుడు చెప్పండి" అంది.

"ఈ ఒక్క విషయంలోనే మా ఇద్దరికీ చిటికీ మాటికీ వాగ్వివాదం జరుగుతూ ఉంటుంది. మా వారికి సినిమాలో ఫొటోలంటే ఇష్టం. నాకు సినిమాలంటే సరదా. ఏదన్నా అవసరమైనవి కొనాలనుకొన్నప్పుడు తప్ప అనవసరంగా బజార్లో తిరిగి నా కాళ్ళకీ, కళ్ళకీ శ్రమ కలిగించుకోవటం నాకు నచ్చదు. నాకు సెలవురోజు ఏ సినిమాకో, నాటకానికో వెళ్ళాలని ఉంటుంది. ఆయనకి కడుపు నిండా భోజనంచేసి ఏదో చదువుకుంటూ పడుకోవటం, ఆ తరవాత అలా రోడ్ల మ్మట తిరగటం ఇష్టం. ఇద్దరం కలిసి ఒకవేళ ఎవరన్నా స్నేహితులింటికి వెళ్ళాలనుకుని సమాధానానికి వచ్చినా, ఎవరి ఇంటికి వెళ్ళాలన్న విషయం మీద తర్జన భర్జన జరిగి, చివరికి ఎక్కడికీ వెళ్ళకుండా ఆయన ఏదో పుస్తకం, నే నో పుస్తకం పుచ్చుకుని కాలక్షేపం చేస్తాం."

"మీ ఇద్దరికీ కలిసి ఇతర వ్యాపకా లేమైనా ఉన్నాయా?"

"కలిసేమీ లేవు, ఒక్క సాహిత్య రచన తప్ప. కాని, నేను కథలు రాస్తాను. ఆయన కవిత్వం రాస్తారు."

"మీవారితో మీరు అన్ని కష్ట సుఖాలూ చెప్పుకుంటారా?"

"చెప్పుకుంటాను. కాని, వింటూ వింటూ మధ్యలో కల్పించుకుంటూ తిట్టేస్తారు — 'అలా ఎందుకు చేశావు?', 'ఇలా ఎందుకు మాట్లాడావు?' అంటూ. ఒక్కొక్కప్పుడు మనస్సులో మథనపడి మథనపడి ఆ సమస్యా పరిష్కారం అయిపోయిన తరవాత మరేదైనా సందర్భంలో నేను పడిన బాధంతా చెప్పుకుంటాను. ఆయనతో అన్నీ ఎప్పటికప్పుడు చర్చిస్తూనే ఉంటాను — ఇంటివిషయాలూ, ఆఫీసు విషయాలూ కూడా."

"ఆంతరంగిక విషయాలు ఎంత వరకు మాట్లాడతారు?"

"ఆయన మనస్సుకి కష్టం కలిగించనంతవరకూ, మా సంసారంలో ఎటువంటి కలతలూ ఏర్పడనంతవరకూ."

"మీ వారు మీతో తన కష్ట సుఖాలన్నీ చెప్పుకుంటారా?"

"ఇంటి విషయాల్లో — అంటే బంధువుల విషయాల్లాంటివి అన్నీ మనస్సు విప్పి మాట్లాడతారు. ఆయన ఆఫీసు విషయాలు మాత్రం అస్సలు చర్చించరు."

"మీ వారు మీతో ఆంతరంగిక విషయాలు మాట్లాడతారా?"

"మాట్లాడతారనే అనిపిస్తుంది."

"మీ వారు మీ మీద చూపే ప్రేమతో మీరు సంతృప్తి పడుతున్నారా?"

"తృప్తిపడటం ఏమిటి — మెచ్చుకుంటూంటేను! ఆయనది ప్రత్యేకం. నా గురించి ఆలోచించకుండా క్షణం ఉండలేరు. చివరికి నేను ఒక్కర్తెనే ఎక్కడికయినా వెళ్ళినా గిలగిల్లాడి పోతారు నే నెప్పుడొస్తానోనని! ఇంత వయస్సు వచ్చింది నాకు— ఉద్యోగం చేస్తున్నాను. అయినా మాత్రం నేను నిర్భయంగా రాలేనా అంటే వినిపించుకోరు. చివరికి చిరాకేసి ఎప్పుడైనా — 'అబ్బ! నా మానాన నన్ను వదిలెయ్య కూడదూ!' అని విసుక్కుంటే, 'నిన్నలా వదిలేస్తాను!' అంటూ నవ్వుతారు."

"ఏమిటి, అంతగా ఆలోచిస్తున్నారు? నా ప్రశ్నకి మీ జవాబు..."

"తృప్తిపడుతూనే ఉన్నాను."

"మీ వారు మీరు చూపే ప్రేమతో తృప్తిపడుతున్నారా?"

"అది ఆయన్ని అడగవలసిన ప్రశ్న."

"కాని, మీరు ఏమనుకుంటున్నారన్నదే నాకు కావలసింది."

ఈ [illegible] సంస్కరించటానికి. నా మనసులో ఉన్నదన్నీ చెబితే ఏం బాగుంటుంది — [illegible]. ఎంత పరిశోధనకైనా తయారు!

"అనుకుంటాను" అన్నాను నవ్వి.

"మీ వారికీ, మీకూ అభిప్రాయ భేదాలు కలుగుతూంటాయా?"

"మీరు రోజూ భోజనం చేస్తారా అన్నట్లుగా ఉంది మీ ప్రశ్న!" కావటానికి మనలాంటి నవ్వు నవ్వింది.

కాగితంమీద ఏదో వ్రాసుకుని, "నేను కొన్ని పేర్లు అడుగుతాను, వరుస చెప్పండి" అంది. ఇప్పటిదాకా అడిగిన ప్రశ్నలు చాలా, అబ్బ! ఈ [illegible] అనుకొని. [illegible] ఇంకా? — అని లోలోపల గొణుక్కుని, పైకి — "అడగండి, చాలు తొందర!" అన్నాను, ఈ పేర్లతో ఓ కథ వ్రాయవచ్చు అనుకుంటూ.

అంతేకాదు, అద్భుతమైన నాణ్యతగలది.
ఇది నిజంగా దీని ప్రత్యేకతే మరి!

మీకు ఐదు అసాధారణమైన లాభాలను అందించే

- ఒకసారి దీని అప్లికేటర్‌ను బయటకు తీస్తే, దాంతోపాటు మీరు ఒకసారి పెట్టుకొనేందుకు అవసరమైనంత కుమ్‌కుమ్ మాత్రమే బయటకువస్తుంది ఫలితంగా, ఒక సీసా ఎక్కువకాలం వస్తుంది.
- ఒకవేళ ఈ సీసా మీ డ్రెస్సింగ్ టేబుల్ మీద ఒరిగిపడినా, ఒలికిపోకుండా దీనిలో ప్రత్యేకమైన ఏర్పాటు ఉన్నది. [illegible]

దీని మూత అందంగా [illegible] బొట్టు పెట్టుకొనేందుకు అనువైన రీతిలో ఉపయోగపడేటట్లు ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడింది.

- కుమ్‌కుమ్ ఎవరి బొట్టు వారిదే [illegible] సీసా అందంగా, సొగసుగా ఉంటుంది.
- శ్రీ కుమ్‌కుమ్ పెట్టుకోగానే త్వరగా ఆరిపోతుంది. [illegible]

శ్రీ కాస్మెటిక్స్
11, [illegible] ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేట్, [illegible] కాంపౌండ్, [illegible] రోడ్, [illegible], బొంబాయి 400 070 గ్రాము: SRICOSMO

Tol

"ఇంటి వ్యవహారం ఖర్చుపెట్టడం విషయంలో మీకు అభిప్రాయభేదాలు వస్తూ ఉంటాయా?"

"ఆఁ, వస్తూనే ఉంటాయి. ఉదాహరణకి—నేను కొత్త కర్టెన్లు కొందామంటాను. ఆయన పాత వాటినే కొనసాగిద్దామంటారు. ఆయనకి మాత్రం పాత వాటిని వాడుకోవటం సరదాలెండి. ఎందుకు మళ్ళీ కర్టెన్లు? ఉన్నవి చినుగలేదు! ఉన్నవి బాగానే ఉన్నాయిలే—అంటారు."

"సరదాల విషయంలో?"

"అయ్యోరామ! ఆయనకిఏ ఒక్కసరదా లేనేలేదు. సినిమా సరదా లేదు. క్రికెట్ సరదా లేదు. షాపింగ్ సరదా లేదు. పార్టీల సరదా లేదు. పేకాట సరదా లేదు ..."

"పూజాపునస్కారాలవిషయంలో..."

"ఆయనకు పూజలూ, పేరంటాలూ అంటే కిట్టవు. పెళ్ళయిన కొత్తలో శ్రావణమాసం నోము నోచుకోవాలని ఎంత సరదా పడ్డానో! ఛీ! చదువుకున్న దానివి, ఆ నోము లేమిటి— అని కసిరి పారేశారు. సంక్రాంతికి బొమ్మలు పెట్టటం నాకు సరదా. చిన్నప్పుడు మనువు పాడవుతుందని మా నాన్నగారు బొమ్మలు పెట్టనిచ్చేవారు కాదు. పెళ్ళయాక మా వారు 'ఇంకా చిన్నపిల్లలాగా బొమ్మలు పెట్టుకోవటమేమిటి! ఛీ ఛీ' అంటూ చీదరించుకున్నారు. వరలక్ష్మీ వ్రతం చేసుకుంటానండీ అంటే — 'పిల్లిగా కొబ్బరికాయకి ముక్కూ మొహమూ పెట్టడం ఏమిటి— అప్పుడు ఆ అమ్మవాళ్ళ సందర్భ్ ఇంట్లో పూజచేస్తే నే భరించలేను' అని ఆముదం తాగిన మొహం పెడతారు. ఇలాంటి వాళ్ళతో ఇక పూజలేం సాగుతాయి, చెప్పండి."

సుజాత ఎందువల్లనో ముళ్ళమీద కూర్చున్నట్లు ఇబ్బందిగా కదిలింది కుర్చీలో.

"మిమ్మల్ని నా సంసారం గొడవలతో 'బోర్' చేస్తున్నానా?" అని అడిగాను.

"అబ్బే, చెప్పమని అడిగింది నేనే కదా" అంది మొహమాటపడుతున్నట్టు.

"స్నేహితుల విషయంలో మీకేమన్నా అభిప్రాయభేదాలు వస్తాయా?"

"ఆఁ."

"మరీ ముక్తసరిగా జవాబు చెప్పారు. నేను బోరవుతున్నానని అనుకుంటున్నారా?" అని రెట్టించింది. ఈ పిల్ల ఆవులిస్తే పేగులు లెక్కపెట్టేట్టుంది! గడుసుది! "అబ్బే, తీగ కదిలిస్తే డొంకంతా కదులుతుందని ..." అంటూ నవ్వాను.

"పరవాలేదు, చెప్పండి."

"ఆయన ఆఫీసులో కొలీగ్స్ని, పాత మిత్రుల్ని ఇంటికి తీసుకొచ్చినా, ఎప్పుడు కలిసినా, నే నెంతో కలిసి మెలిసి మాట్లాడుతానా, నా కొలీగ్స్, నా స్నేహితులంటే ఆయన అమర్యాదగానే ఉంటారు."

"ఎందువల్ల అంటారు?"

"బహుశా ఆడది భర్తని అధిగమించటం కోపంతో నామర్దాగా ఉంటుందేమో?"

"మీరు బాధపడుతూ ఉంటారా ఈ విషయంలో?"

"పడను మరి!"

"అయితే, భార్యాభర్తల హోదా విషయంలో కూడా మీకు అభిప్రాయ భేదాలున్నాయా?"

"భార్య భర్తకి సమానం అవుతుందా ఎప్పటికైనా! 'ఎంత చదివినా, ఎంత జాణైనా, ఎంతవారలైనా' కాంతలు దాసులేనమ్మా" అన్నాను.

"అంటే, ఈ విషయంలో మీరు మీ వారితో ఏకీభవిస్తున్నారా?" నమ్మలేనట్టుగా అడిగింది సుజాత.

"ఎలా ఏకీభవిస్తాను! ఇద్దరం సమానం అంటూ నేను. 'పరుస్తున్న నేను పెద్ద, నువ్వు చిన్న — నాది పెత్తనం ఖర్మ, నీది కష్టం అంటారాయన— ఇద్దరం ఒకేలా అవుతాం!' అంటా రాయన."

సుజాత నవ్వుకుంది. "భార్యాభర్తలు ఏది నిర్ణయించాలో — అంటే ఏమేమి పనులు చెయ్యాలన్న విషయంలోనైనా మీరు ఏకీభవిస్తారా?"

"ఉహూఁ" అన్నాను [illegible].

"అంటే, ఇంటి పనుల్లో సహాయం చెయ్యటం మీ వారికి నచ్చదా?"

"అది కాదు. ఇంటిపనుల్లో ఆయన చేసినంత సహాయం ఇంకెవ్వరూ చెయ్యరేమో? అయితే, ఆయన చేసే పద్ధతే నాకు నచ్చదు. వంటలో సాయం చేస్తానంటూ వచ్చి వంటింట్లో ఇల్లు పీకి పెడతారు. పేకలూ, అగ్గిపుల్లలూ ఎక్కడపడితే అక్కడ పడేసి పోతారు. కూరలకి చెక్కు తీస్తానంటూ వచ్చి ఇల్లంతా పచార్లు చేస్తూ తొక్కలన్నీ ఇంటినిండా పోస్తారు. మా సహాయానికీ, మీకూ ఒక నమస్కారం. పెళ్ళి మీ పని మీరు చూసుకోండి అనాలనిపిస్తుంది."

"అత్తవారితో మెలగే పద్ధతిమీద మీకు అభిప్రాయ భేదాలున్నాయా?"

"ఎవరి అత్తవారు?"

"అఫ్‌కోర్స్, మీ అత్తవారే!"

"మా అత్తవారి విషయంలో నాకూ, ఆయనకీ ఎప్పుడూ స్పర్ధలు రాలేదు. ఆయన అత్తవారి విషయంలోనే తరుచు వస్తుంటాయి."

"అదేలా?"

"ఏముందీ? పెళ్ళి కాగానే పుట్టింటి వాళ్ళని మరచిపోవాలంటారు ఆయన. మాటిగా అనరనుకోండి. అత్తింటివాళ్ళని అమిత దూరంతో ఉంచాలంటారు. అంటారే నా కనిపిస్తుంది — మను యుగం నుంచి వేరేదా మగవాడు మారలేదు."

సుజాత నవ్వే అపుడింతని అపుకుని కాగితంమీద ఏదో వ్రాసుకుంది. ఆ తరువాత అడిగింది — "ప్రేమ వ్యక్తం చెయ్యటంలో మీ ఇద్దరికీ అభిప్రాయ భేదాలున్నాయా?" అని.

"లేకపోవటమేం ఖర్మ! నేను చేసిన వంటని మెచ్చుకోకపోతే ఆయనకి నా మీద ప్రేమ లేదనిపిస్తుంది. ఆయన తెచ్చిన చీరని నేను మెచ్చుకోకపోతే ఆయన మీద నాకు ప్రేమ లేదనుకుంటా రాయన."

"శారీరక సౌఖ్యం పొందటంలో మరి మాటేమిటి?"

"ఓహో! ఆ ప్రేమ మాటా మీ రడిగేది?"

సుజాత సిగ్గుపడుతూ తల వంచుకుంది.

"నిజం చెప్పమన్నారా?" అన్నాను.

సుజాత బుగ్గలు ఎరుపెక్కి పోయాయి.

"పెన్" అంటూ లోపలి నుంచి ఓ చిన్న పొలికేక వినిపించింది. కుర్చీ లోంచి ఒక్క ఉదుటున లేచి, "ఇప్పుడే వస్తాను, ఉండండి" అంటూ లోపలికి వెళ్ళాను.

"ఏం బుజ్జీ! మెలకువ వచ్చిందా?" అన్నాను వేళాకోళంగా.

"మెలకువ రావటానికి నిద్రపట్టి చస్తే కదా! వారానికి వచ్చేది ఒక్క ఆదివారం. మధ్యాహ్నం పూట హాయిగా పడుకోవటానికి కూడా దిక్కులేదు. మీ రిద్దరూ ఏమిటా కబుర్లు— కిచకిచ మంటూ పిచికల్లా!" అని బద్ధకంగా విసుక్కున్నా రాయన.

"మీ రొచ్చి అక్కడ కూర్చుని ఆ అమ్మాయితో మాట్లాడుతూ ఉండండి, అయినా [illegible]" అన్నాను.

నాట్య భంగిమ

చిత్రం— టి. ఎస్. జగదీష్ (మద్రాసు — 1)

నా వాక్యం ఒక పిల్లనగ్రోవి

గుంటూరు శేషేంద్ర శర్మ

నేను ఒక పాటని
అడవిలో సరిగమ అల్లుతూ
ముత్యాల గుంపుల్లా పరుగులెత్తే
వాగుని—
నీలిమలో మధురిమ చల్లుతూ
రెక్కలమీద తేలిపోయే
పక్షిని—
తోటలో వసంతం గుండెలో గ్రీష్మం
ఎటు పోవాలో తెలీని బాటసారిని
నా వాక్యం ఒక పిల్లనగ్రోవి
లోపల గాలి తప్ప అర్థం ఉండదు.
గొంతు మాత్రం ఎందుకు తియ్యగ
ఉంటుందో తెలీని దిక్కుమాలిన పాటని

★

నిద్రనుంచి బయటికి వస్తాను
స్వప్నంలోకి వెళ్ళిపోతాను
నేను లోకాన్ని చూడలేని బాధని
రాత్రి నేను కనే కలలు
దినాలమీద కట్టే వంతెనలు
నేను పాట కాలేకపోయిన స్వరాన్ని
నా భాష తన నిండా బాధలు నింపుకుంది
నేను అధరాలమీద మౌనం విధించుకున్న సర్వత్రశేణిని.

★

గాయం కార్చే కాంతితో
జీవితం తిరగేస్తున్నాను

బయట శోకంలో ఆకాశం
చుక్కలు రాలుస్తోంది
చంద్రుడు పరచిన వెండి
తువాలుమీద పడుకున్నా
ఏ తార ఏ రహస్యం చెపుతుందో
విందామని

మిణుగురుపురుగు చీకట్లో
వెన్నెల ప్రయాణాలు చేస్తూ
దారిలో మరిచిపోయిం దొక
వాక్యాల మూట

★

ఒక పావురంలా
రాత్రి
నా గుండెమీద వాలింది
బాధల తుఫానుని
ఒక్క నవ్వుతో తుడిచివేశాను
కలల్లో జింకల్ని
తరుముకుంటూ పోయాను
కలం ఎక్కుపెట్టి
ఒక అశ్రువు నన్ను మోసం చేసినా
చంద్రుడు మాత్రం లోకం మీద
తన తెల్లజెండా
ఎగురవేశాడు

★

(అచ్చులో ఉన్న నా పుస్తకం 'మండే సూర్యుడు'లో నించి)

"వద్దులే! ఆ వ్యవహారమేదో త్వరగా ముగించి ఆ పిల్లని సాగనంపి రా. ఇద్దరం హాయిగా పకోడీలు చేసుకుని తిందాం. మళ్ళీ పానకంలో పుడకలా ఆ పిల్ల కూడా ఎందుకు?"

"ఆ అమ్మాయి బాగుందండీ, మన శ్రీనివాసుకి మాట్లాడదా మేమిటి" అన్నాను, ఆయన్ని ఎలాగైనా రంగంలోకి దింపుదామని.

"నీకు మతి పోయింది. లేడికి లేచిందే ప్రయాణం అన్నట్లు!" అంటూ నా మాట వినిపించుకోకుండా ఏదో పత్రిక తీసుకుని మళ్ళీ మంచం మీద వాలారు. లాభం లేదని నేను వరండాలోకి వెళ్ళాను.

"ఏమండీ, మీ వారు మిమ్మల్ని 'ఏమే' అని పిలుస్తారా అని అడిగింది సుజాత ఆశ్చర్యంగా.

అవునన్నాను.

"మీరు చదువుకున్నవారూ, ఉద్యోగం చేస్తున్నవారూ — ఏమే అని పిలిస్తే ఎలా ఊరుకుంటున్నారండీ?"

"పెళ్ళికాకముందు నేను కూడా మీ కు మల్లే స్త్రీల హక్కుల గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించేదాన్ని. నన్ను పెళ్ళిచేసుకు న్నతను నన్ను 'ఏమే' అంటే, నేను అతన్ని 'ఒరే' అంటానని బింకంగా చెబుతూండే దాన్ని. తీరా పెళ్ళయిన మరునాడు నన్నాయన 'ఏమే' అని సంబోధించి నప్పుడు నిర్ఘాంతపోవటం మినహా ఏమీ చెయ్యలేకపోయాను. పైగా, ఎన్నో యుగాల నుంచీ నన్నాయన అదేవిధంగా పిలుస్తున్నట్లు, ఏదో ఆప్యాయత ధ్వనించినట్లు అనుభూతి కలిగింది. కాకపోయినా, 'ఏమోయ్' అని మగవాణ్ణి పిలిచినట్లు కాకుండా, 'ఏమే' అని పిలవటమే నయం."

"పేరు పెట్టి పిలవటం ఫాషన్ కదాండీ" అంది సుజాత.

"ఎవరో పరాయివాళ్ళు పిలిచినట్లు పేరు పెట్టి పిలవటమేమిటి అంటా రాయన."

"అలా అయితే ఏదన్నా ముద్దు పేరు పెట్టి పిలవచ్చు కదా" అని వాదించింది ఆ అమ్మాయి.

"ముద్దుగా పిలవటం ముఖ్యంగాని, పేరులో ఏముంది, సుజాతా" అన్నాను.

ఆ అమ్మాయి మరేం మాట్లాడలేదు.

"ఇంతకీ మీ రిందాక అడిగిన ప్రశ్నకి నే నింకా సమాధానం చెప్పలేదు కదూ" అన్నాను నేనే.

"అవునవును" అంటూ తనడిగిన ప్రశ్న కోసం కాగితం పట్టుకుని చూసింది. "ఈ విషయంలో మీ కేమీ అభిప్రాయ భేదాలు లేవనుకుంటాను" అంది.

నేను విపులంగా ఎక్కడ చెబుతానో నని సిగ్గుతో ముడుచుకు పోతున్నట్లుగా కనిపించింది. నా సొద అంతా వినిపించి ఆమెను ఇబ్బంది పెట్టడం ఎందుకనిపించింది. పైగా, ఆ అమ్మాయి ముక్తసరిగా జవాబు వ్రాసుకోవాలనుకుంటూంటే మధ్య నే నెందుకు పొడిగించాలని "ఊఁ" అని ఊరుకున్నాను.

"మీ కిద్దరికీ దెబ్బలాట వచ్చినప్పుడు ఇద్దరూ కొంత తగ్గి సమాధానానికి వస్తారా, లేక మీ రొక్కరే తగ్గుతారా, లేక మీ వారు తగ్గుతారా? లేకుంటే, మీ రిద్దరూ మొండిగా ఎవరి పంతం వాళ్ళు నెగ్గాలని ఎడమొహం పెడమొహం పెట్టుకుంటారా?"

"అన్నీ సంభవమే. తగువు సందర్భాన్ని బట్టి ఉంటుంది."

"ఎక్కువగా ఏం జరుగుతుంది?"

"ఆడది తగ్గక ఏం చేస్తుంది!" అన్నాను.

"మీ వారి గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి? ఇదుగో, ఇక్కడ కొన్ని లక్షణాల

[illegible] 'టిక్' [illegible] [illegible]యండి'' అంటూ ఆ ఒళ్ళో ఉన్న [illegible] నా చెవి పిండింది.

తిక్క చూపటం [illegible].

[illegible]) [illegible] రకం.

టిక్కు. [illegible] అక్కా!

[illegible].) [illegible].

టిక్కు. [illegible] ఎంకాయ కూర వండివేస తింటారు. ఎప్పుడైనా వాకు నచ్చిన కాలీఫ్లవరుకూర వండితే [illegible]కూడా ముట్టుకోరు.

ఇ.) ఎప్పుడూ ఏదో ఒక లోపం చూపించే రకం.

టిక్కు. భోజనాల బల్లదగ్గర మౌనం కొట్టి జడ్జీలాగ కూర్చుంటారు. అన్నీ తిని, ''నీకు వంట రాదు'' అని తీర్పు చెబుతారు.

ఈ.) ముక్కుమీద కోపం.

టిక్కు. ముక్కు వేలెడ్డైనా కోపం మూరెడు. మళ్ళీ ఆక్కో నేను నిలవడు తాటాకు మంటలా.

ఉ.) పిల్లల్ని పాడు చేస్తారు.

దేవుడి దయివల్ల ఆ అవకాశం చేతికి చిక్కలేదు.

ఊ.) అతి గుంభనం.

అంత గడుసుతనం లేదు.

ఎ.) అన్యాయాపరులు.

టిక్కు. నాన్నగారిచ్చిన చీర బాగుం దని కట్టుకుంటే మొహం ముడుచు కుంటారు. తను కొన్నవి తప్ప వేటినీ నేను మెచ్చుకోకూడదు.

ఏ.) తెగ వాగుతారు.

స్నేహితులతో. నాతో మాట్లాడ టానికి ఏమీ ఉండదు.

ఐ.) నన్ను మోసం చేస్తారు. పరస్త్రీల కోసం.

మగవారి నిలా నమ్మరాదే చెలీ. . . రాదే చెలీ. . .

ఒ.) బద్ధకస్తులు.

టిక్కు. క్షవరం చేయించుకోవటానికి సెలూన్‌కి వెళ్ళటం బద్ధకం.

ఓ.) నాకు వంకలు పెడతారు.

టిక్కు. అందులో ఫస్టు.

ఔ.) నిజాయితీ లేనివారు.

టిక్కు. ఈ సెలవుల్లో కాశ్మీర్ వెడదాం అని రాత్రిపూట చెప్పి, పొద్దున్నే లేచి నే నెప్పు డన్నానని దబాయిస్తారు.

అం.) స్వార్థపరులు.

టిక్కు. పొద్దున్నే న్యూస్‌పేపరు పట్టుకెళ్ళి పాకీదొడ్లో గంటల తరబడి కూర్చుంటారు.

క.) సిగరెట్లు కాలుస్తారు.

టిక్కు. లేకపోతే వచ్చే జన్మలో దున్నపోతై పుడతారని భయమట.

ఖ.) చాలా ముభావంగా ఉంటారు.

నా మీద కోపం వచ్చినప్పుడు—కాస్సేపు మాత్రం.

గ.) అనుమానం మనిషి.

టిక్కు. ఇందాక ఈ అమ్మాయి ఇంటర్‌వ్యూ చెయ్యటాని కొచ్చిందని చెబితే ఎన్ని అనుమానాలు వెళ్ళబోశారు!

ఘ.) ఏదీ పట్టించుకోరు.

టిక్కు. కుళాయి కారిపోతున్నా సరే.

చ.) దేనికీ బాధ్యత తీసుకోరు.

టిక్కు. ఇద్దరం బజారు నుంచి వస్తూంటే కూర సంచీ పట్టుకోరు.

ఛ.) పరస్త్రీల పైన మోజు చూపిస్తారు.

పొరుగింటి పుల్లకూర రుచి.

జ.) పిల్లలమీద శ్రద్ధ తీసుకోరు.

అబ్బే, నన్నుకూడా అశ్రద్ధ చేసే వారు ఉంటే కదక.

ఝ.) ఉద్యోగం తప్ప మరో ధ్యాస లేదు.

అని నన్నంటూ రాయన.

ట.) మాటంటే పడరు.

టిక్కు. ఉన్న మాటంటే ఉలుకెక్కువ.

ఠ.) కంగారు, ఓరిమి లేవు.

టిక్కు. ఆఫీసునుంచి నేను రావటం అరగంట ఆలస్యమయితే చాలు, కంగారు! వీధి తలుపు తియ్యటం అరక్షణం ఆలస్యం అయితే చాలు, అరు సార్లు బెల్లు నొక్కుతారు.

డ.) శుభ్రత, ఒబ్బిడి లేవు.

టిక్కు. పుస్తకాలూ, కాగితాలూ ఎక్కడి వక్కడ పడేస్తారు చదివి. సర్ద కూడదట. సర్దితే సమయానికి ఒక్కటీ కనిపించదట. ఇల్లంతా చెత్తకుండీలా ఉందని విసుక్కుంటే, ఇంటలెక్చువల్స్ ఇల్లంటే అలాగే ఉండాలంటారు. ఆఫీసుకి వెళ్ళేముందు హడావిడిగా పక్కలు సర్ది, దుప్పట్లూ దిళ్ళూ సరిచేస్తూంటే, ఇప్పుడు వాటి అవసరం ఏమిటి—అలా ఉంటే ఏం పోయింది అని విసుక్కుంటారు. ఎవరన్నా చూస్తే ఏం బాగుంటుంది అంటే, అసలు ఎవరికన్నా మన

ప్రతిదానికి రావలసిన అవసరం ఏమిటి?— అని వితండవాదన మొదలుపెడతారు.

డ.) జూదం ఆడతారు.

ఆదీ సరిగ్గా పేకాట ఆడటమే రాదు.

ణ.) ఇల్లూ, వాకిలీ పట్టించుకోరు. స్నేహితులు కనిపిస్తే చాలు!

త.) సాయంకాలం పూట నాతో కలిసి ఎక్కడికైనా వెళ్ళటానికి ఇష్టపడరు.

షాపింగంటే విసుక్కుంటారు కాని, నాటకంటే తయారే!

థ.) భోజనానికి ఆలస్యంగా వస్తారు.

ఎప్పుడూ నాకు ఆకలిగా ఉన్న రోజున.

ద.) నేను ఉద్యోగం చెయ్యటం ఇష్టం లేదు.

స్త్రీకి తగదు.

ధ.) పిసినారి.

కాదు. దుబారా మనిషి.

న.) మనస్సు విప్పి మాట్లాడరు.

విప్పి మాట్లాడినా ఏం లాభం, చెప్పిన సలహా తీసుకోరు.

ప.) ఇంటివిషయాలూ, పక్కింటి విషయాలూ మాట్లాడితే విసుక్కుంటారు.

టిక్కు. పైగా, 'వంటలెక్కువలెస్'కి ఇంతకన్న కబుర్లేం ఉంటాయంటారు.

ఫ.) పైకి రావాలనే పట్టుదల లేదు.

అది ఎందుకు లేదూ! నువ్వు చేసే ఉద్యోగం వాళ్ళే అంటారు నన్ను మాత్రం.

బ.) మోటుమనిషి.

టిక్కు. అమెరికా వెళ్ళొచ్చినా సరే, మనిషి మారలేదు. మజ్జిగా అన్నం పెద్ద చప్పుడు చేస్తూ జుర్రుతూ ఉంటారు. అట్లా, అంత చప్పుడు చేస్తూ తినకపోతే, మెల్లిగా తినలేరూ అని విసుక్కుంటే, "నీకు మల్లే చడీ చప్పుడూ కాకుండా తినటం నాకు చేతకాదు" అంటారు!

భ.) ఇంటిపనులన్నీ ఎక్కడా లోపం లేకుండా జరగాలంటారు.

అంతేకాదు. పైగా, రేడియో మీద దుమ్ము పేరుకున్నా బాధ పడరు. నేనే తుడవాల్సిందే.

మ.) నన్ను తనతో సమానంగా చూడరు.

టిక్కు. ఆయన కన్న నేను రెండంగుళాలు పొట్టి. ఎలా చూస్తారు?

"ఏమిటి నీలో మీరే నవ్వుకుంటున్నారు?" అంది సుజాత.

"మీ ప్రశ్నల లిస్టు చూస్తేనూ! కోర్టులో లాయరుకూడా ఇంత క్రాసెగ్జామినేషను చెయ్యడనుకుంటాను" అన్నాను నవ్వుతూ.

"మీ వారి నుంచి వేరుపడాలని ఎప్పుడైనా తీవ్రంగా ఆలోచించారా?"

"వేరుపడితే ఏమవుతుందని ఆలోచించిన మాట వాస్తవం. కాని, వేరుపడాలని మాత్రం కాదు."

"గత సంవత్సరంలో ఎన్ని సార్లు మీ వారితో దెబ్బలాడి ఉంటారు?"

"లెక్క పెట్టలేదు. కాని, చాలా సార్లే."

"మరి మీరు వేరు పడాలని ఎందుకు కోరుకోలేదు? మీ కిద్దరికీ అనేక విషయాల్లో అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి కదా. నిత్యం ఎలా సర్దుకో గలుగుతున్నారు?"

"నువ్వుకూడా పెళ్ళి చేసుకుని చూడు, సుజాతా! వివాహంలోని విచిత్రబంధం నీకే అర్థమవుతుంది. స్త్రీ ఉద్యోగిని అయినంత మాత్రానపరిస్థితి తారుమారై పోదు. దెబ్బలాటలూ అవీ ఉంటూనే ఉంటాయి. అందుకే మొగుడూ పెళ్ళాల దెబ్బలాటలో మూడో వాళ్ళు కలగ జేసుకున్నంత తెలివితక్కువ పని మరొకటి లేదంటారు."

"మరి అందరు భార్యా భర్తలూ సుఖంగా ఉండగలుగుతున్నా రంటారా?"

"సంసారంలోని సుఖాన్ని అనుభవించా లంటే కొంచెం 'సెన్స్ ఆఫ్ హ్యూమర్' అలవరుచుకోవాలి."

"మొత్తంమీద మీ వారిపై మీ కెటువంటి భావం ఉంది? ప్రేమా, అసహ్యమా? రెండూనా?"

"ప్రేమ, గౌరవం."

"మొత్తంమీద మీ వారికి మీపై ఎటువంటి భావం ఉంది?"

"ప్రేమ, అధికారం."

"పెళ్ళయిన తరవాత మొదటి సంవత్సరంలో చూపించిన ప్రేమకీ, ఇప్పుడు చూపించే ప్రేమకీ ఏమైనా తేడా ఉందా?"

"అప్పుడు మోజుతో కూడిన ప్రేమ; ఇప్పుడు సాంగత్యం వల్ల పెరిగిన అనుబంధంతో కూడిన ప్రేమ."

"మీరు మళ్ళీ జీవితం మొదలు పెట్టాల్సివస్తే, మళ్ళీ ఆయన్నే చేసుకుంటారా, లేక పెళ్ళే చేసుకోకుండా ఉంటారా?"

ఇంటికి . . .   చిత్రం— ఎస్. పద్మావతి (ఖమ్మం)

"ఆయన్నే చేసుకుంటాను." అలా అనటం భారతనారీ ధర్మం కదా!

"మీ వారు ఏమనుకుంటారు?"

"పెళ్ళే చేసుకోనంటారు." ఆయనకేం, మగరాయుడు!

సుజాత పెన్ను మూసి కాగితాలు ఫైలులో సర్దుకుంది.

"చాలా థాంక్సండి. మీరు నా ప్రశ్న లన్నింటికీ ఓపికగా సమాధానా లిచ్చి, నా పరిశోధనలో ఎంతో సహకరించారు" అంది నమ్రతగా నమస్కరిస్తూ.

"దానికేముందిలే, అమ్మా. ఎన్నో విషయాలు మనస్సులో అట్టడుగున దాగినవి, ఎప్పుడూ అనుకోనివి బయటి కొచ్చాయి. అసలు నువ్వడిగిన ప్రశ్నలు ప్రతివాళ్ళూ ఎవళ్ళకి వాళ్ళు వేసుకోవాలి. అటువంటి ఆత్మపరిశీలన చాలా అవసరం. నీకు నేనే కృతజ్ఞత తెలపాలి. అదీకాక, నీతో మాట్లాడుతున్నంతసేపూ మరొక ఆలోచన నా మనస్సులో మెదిలింది."

"ఏమిటండీ అది?" అని కుతూహలంతో అడిగింది సుజాత.

"తరవాత నీకే తెలుస్తుందిలే" అన్నాను నవ్వుతూ. ★